

Bachelorgradsoppgave

Skole- hjem samarbeid

School- home cooperation

«Hvordan påvirkes et skole- hjem samarbeid når det skal tilrettelegges for en elev med helt spesielle behov?»

«What is the impact of school-home collaboration when adjusting teaching for a student with special needs?»

Sonja Lund

GLU360

Bachelorgradsoppgave i
grunnskolelærerutdanning for 5.-10.trinn

Lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2015

HINT

**SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-,
BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER**

Forfatter(e): Sonja Lund

Norsk tittel: Skole-hjem samarbeid

Engelsk tittel: School-home cooperation

Studieprogram: Grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn

Emnekode og navn: GWU360

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, HiNTs åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Kan frigis fra: _____

Dato:

Sonja Lund
underskrift

_____
underskrift

_____
underskrift

_____
underskrift

ANTALL ORD: 8231

FORORD

I løpet av mine tre år ved høyskolen i Nord-Trøndelag er det spesielt en foreleser jeg vil rette en stor takk til, og som alltid har hatt døren åpen for en rådvill lærerstudent. Liv Iren Grandemo, tusen takk for gode forelesninger med mange ringende bjeller. Vil også takke deg for god veiledning, raske tilbakemeldinger, og min «faste klippe» i arbeidet med bacheloroppgaven. Takk for at du alltid har hatt troen på meg, og sett potensialer jeg selv ikke har sett.

Vil også rette en stor takk til mine fantastiske praksislærere, Bjørn Stene, Ingun Olsnes og Elin H. Berg for et innsyn i lærerhverdagens mange sider. Til slutt vil jeg takke medstudenter, venner og familie for gode diskusjoner, og konstruktive tilbakemeldinger.

Levanger, Mai 2015.

Sonja Lund.

SAMMENDRAG

Samarbeidet mellom skole og hjem er noe som alltid kommer til å være dagsaktuelt, så lenge foreldre har barn i skolen. Temaet er noe som påvirker og engasjerer alle medvirkende parter. I henhold til oppgaven har jeg valgt å satt fokus på hvordan skoleledelsen, læreren og hjemmets samarbeid blir påvirket når det skal legges til rette for en elev med helt spesielle behov. Problemstillingen har jeg valgt å formulere slik; «*Hvordan påvirkes et skole-hjem samarbeid når det skal tilrettelegges for en elev med helt spesielle behov?*».

I oppgaven blir problemstillingen belyst av et intervju som har tatt for seg to ulike utfall av et skole-hjem samarbeid. Selv om dette bare er en enkelt historie finnes det dessverre flere lignende historier, derfor vil denne historien ha stor overføringsverdi. Ved hjelp av intervjuet har jeg fått et innblikk i en families møte med to ulike skoler, og sett på utfallene av dette. Resultatene av intervjuet har blitt belyst av to kjente teoretikere, Lev Vygotsky (1896-1934) og George Herbert Mead (1863-1931), men også Thomas Nordahl sitt forskningsarbeid av skole- hjem samarbeid vil bli anvendt og drøftet opp mot problemstillingen.

Intervjuet har gjort sterke inntrykk, og skapt mange refleksjoner rundt et skole-hjem samarbeid. Selv om inntrykk har blitt dannet, kan jeg likevel ikke trekke en tydelig konklusjon for at funnene i denne oppgaven er relevante for alle lærere. Gjennom arbeidet i denne oppgaven har jeg sett at mye avhenger av de personlige holdningene til de ansatte, og at dette vil være en av nøkkelfaktorene i et skole-hjem samarbeid.

Innholdsfortegnelse

FORORD	3
SAMMENDRAG.....	1
1. INNLEDNING	4
1.1. Formålet	5
1.2. Problemstilling.....	5
2. BAKGRUNN	6
2.1. Foreldreinvolvering	6
2.2. Foreldresamarbeid	7
2.3. Ressurs vs. Problemorientert skole.....	8
3. METODE.....	8
3.1. Metodevalg	8
3.2. Utvalg	9
3.3. Intervju	9
3.4. Analyse	9
3.5. Etske betraktninger	10
4. TEORI	10
4.1. Fellesskapet.....	10
4.2. Selvet.....	11

4.3.	Forskning	12
4.3.1.	Kartleggingsundersøkelser	12
4.3.2.	Betingelser for samarbeidet.....	12
4.4.	Partnerskap	13
5.	RESULTAT	13
5.1.	Eleven	13
5.2.	Skole 1	14
5.3.	Skole 2	15
5.4.	Forskjeller ved samarbeidet.....	16
6.	DRØFTING	16
6.1.	Den proksimale samarbeidssonen	16
6.2.	Speil, speil på veggen der, hvem er jeg i verden her?.....	18
6.3.	Forskning	20
6.3.1.	Samlivsbrudd i partnerskapet?	20
6.4.	Ressurs vs. Problemorientert skole.....	20
7.	AVSLUTNING	21
8.	REFERANSER	23
	VEDLEGG 1	24
	VEDLEGG 2	25

1. INNLEDNING

Etter tre år på Høyskolen i Nord-Trøndelag med pedagogikk og elevkunnskap (heretter forkortet som PEL), skal vår kunnskap presenteres i en bacheloroppgave. I fagplanen for PEL står følgende om bacheloroppgaven:

Bacheloroppgaven skal være et selvstendig og forskningsbasert skriftlig arbeid der studentene skal formulere og svare på en valgt problemstilling. For grunnskolelærerutdanningen er bacheloroppgaven lagt til faget pedagogikk og elevkunnskap i det tredje studieåret. Oppgaven skal være profesjonsrettet. Det innebærer at den skal knyttes til praksisfeltet eller andre sider av skolens virksomhet. Tematisk skal bacheloroppgaven forankres i studentenes undervisningsfag de tre første årene og/eller faget pedagogikk og elevkunnskap.

Det overordnede temaet i bacheloroppgaven ble skole og hjem samarbeid, da emnet både er interessant og dagsaktuelt, samt kan sies å påvirke og engasjere medvirkende parter, og vil absolutt komme til å berøre min fremtidige lærerrolle. Denne oppgaven har i stor grad blitt preget av en helt spesiell historie, som har påvirket skriveprosessen, på bakgrunn av tydeligheten den utvalgte eleven i et skole-hjem samarbeid har utgjort.

I forhold til valg av hovedteori, har Lev Vygotsky (1896-1934) i stor grad blitt anvendt, da mange av hans tanker, ideer, og ikke minst teori bygget på den sosiale samhandlingen. George Herbert Mead (1863-1931) la vekt på den gjensidige vekselvirkningen og påvirkningen som skjer mennesker imellom, og hans tanker blir derfor videre knyttet opp mot oppgavens interessefelt. Thomas Nordahl har forsket en god del på skole-hjem samarbeid, hvor han videre har sett på betydningen av dette samarbeidet med tanke på å danne et best mulig læringsmiljø for elevene, slik at hans forskning kommer til å berøre denne oppgaven i stor grad.

Opplæringsloven i paragraf § 1-1. kan vi lese at «*Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring* (Lov om grunnskolen og en videregående opplæringa, 2008, heretter forkortet opplæringsloven). I samhandling med hjemmet skal derfor skolen sørge for et best mulig læringsmiljø, som videre vil være til det beste for eleven. I opplæringsloven §1-3. (2008) står det at

«opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidat». For å gjennomføre dette er man avhengig av å ha et tett samarbeid med hjemmet, og på den måten legge til rette for tilpasset undervisning til den enkelte elev. Skolen og hjemmet kan derfor sies å være gjensidig avhengig av hverandre, med en felles forpliktelse når det gjelder elevenes læring og utvikling.

Foreldrene har primæransvaret for oppfostringen av sin barn. Det kan ikke overlates til skolen, men bør utøves i samarbeid mellom skole og hjem. Skolen må i forståelse og samarbeid med hjemmene bistå i barnas utvikling- og den må trekke foreldrene med i utviklingen av miljøet rundt opplæringen (Nordahl, 2009: Læreplanverket for Kunnskapsløftet, s16).

1.1. Formålet

Formålet med oppgaven er å kunne danne seg et større innblikk i hvordan man som lærer bygger et best mulig grunnlag for et skole hjem samarbeid. Da min manglende erfaring med foreldresamarbeid kan skape utfordringer i praksis, ønsker jeg med dette å øke min kunnskap, for å på den måten øke forståelsen av relasjonsbygging med foreldre, som igjen vil være til fordel for mine elevene. Dette vil føre til at jeg som lærer vil kunne få et større innblikk i hvordan jeg skal danne byggesteinene i et skole- hjem samarbeid, i samarbeid med foreldrene. Ved å gjennomføre et kvalitativt intervju, studere forskning og litteratursøk, ønsker jeg å finne ut hvordan tillit og respekt bør bygges med hjemmet, og hvilken påvirkning dette kan ha for elevene.

1.2. Problemstilling

I oppgaven kommer jeg til å vise til to ulike utfall av et skole hjem samarbeid, og på den måten finne ut av hvordan dette samarbeidet påvirker eleven. Det overordnede temaet er dagsaktuelt, og jeg vet at dette kommer til å berøre mitt fremtidige arbeid som lærer. Derfor blir det viktig for meg å inneha en forståelse av hvordan et slikt samarbeid kan påvirke elevene. Problemstillingen jeg har valgt for denne oppgaven er; «Hvordan påvirkes et skole-hjem samarbeid når det skal tilrettelegges for en elev med helt spesielle behov?»

Vedrørende ordbruken spesielle behov, tar jeg utgangspunkt i opplæringsloven § 5-1 sin definisjon, som sier at elever som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet ansees å inneha spesielle behov og dermed har rett til spesialundervisning.

Videre sier den at opplæringen skal være forsvarlig sammenliknet med andre elever og i forhold til de opplæringsmålene som er realistiske for eleven (Lovdata.no, 2005).

2. BAKGRUNN

Samarbeidet mellom skole og hjem skal baseres på likeverd og gjensidighet, heter det i kunnskapsløftet (Udir, 2006). Dette innebærer at det ikke er skolen alene som skal danne premissene, men samarbeidet skal være i samhandling med foreldrenes behov og situasjon. Stortingsmelding (heretter forkortet St.meld.) nr. 14 (1997-98) omhandler samarbeidet mellom hjem og skole og foreldrenes situasjon. Her uttrykkes det at samarbeidet skal være preget av to likeverdige parter i samhandling mot felles mål og dialog vedrørende barnets situasjon i skolen og engasjement, samt vilje til samarbeid fra skolen sin side. I det kunnskapsløftet uttrykkes det også at skolen har et særlig ansvar for å engasjere foreldene.

Ulike forskningsprosjekt, teoretikere og utdanningsdirektoratet (heretter forkortet UDIR) mener at skole- hjem samarbeidet er et overordnet begrep som beskriver forholdet mellom skole og hjem som en gjensidig relasjon mellom partene, som bygger på gjensidig informasjon, respekt, dialogisk kommunikasjon, og at dette er avgjørende for elevens vekst, utvikling og læringsutbytte (Nordahl, 1997, Lidèn, 1997, Worning Berglyd, 1997, Postholm m fl, 2012). Det finnes imidlertid ingen entydig definisjon av hva som legges i begrepet «skole- hjem samarbeid», og i Internasjonal forskningslitteratur blir både foreldreinvolvering og foreldresamarbeid brukt om dette samarbeidet (Udir, 2013). For å få en oversikt over hva som vanligvis legges i disse to begrepene, er det derfor relevant å gi en nærmere beskrivelse av disse

2.1. Foreldreinvolvering

Foreldreinvolvering viser til foreldrenes aktivitet og engasjement både hjemme og i skolen, samt deres kommunikasjon med skolen, for å støtte barnets eller den unges læringsprosess og faglige utvikling (Udir, 2013). Foreldrenes involvering i barnas faglige utvikling kan være både proaktiv eller reaktiv, hvor foreldre som er proaktive selv tar initiativ til å kontakte skolen. På den andre siden finnes de reaktive foreldrene som responderer på skolens kontaktinitiativ. Foreldre vil da øke involveringen når barnet får problemer på skolen, spesielt hvis problemene består av faglige eller sosiale vansker (Ibid).

Foreldreinvolvering omfatter også foreldres egne holdninger til skolen og deres tanker om barnet eller den unges læring (ibid). Som lærer er det derfor viktig at man fanger opp signaler om hvordan foreldres holdninger til skolen er, da både holdninger og verdier vil kunne fremme eller hemme elevenes motivasjon til å jobbe med utfordrende læringsoppgaver (ibid). Begrepet foreldreinvolvering retter også søkelyset mot foreldrenes påvirkning av elevens rolle i læringsprosess, gjerne i hvor stor grad de følger opp det som skjer i skolen, og hvordan de utviser interesse for lekser og andre aktiviteter som foregår gjennom skolen. Skolen og lærere kan derfor på ulike måter støtte opp under foreldreinvolvering, men foreldrene må i større grad ta initiativ til dette selv.

2.2. Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid er et videre begrep enn foreldreinvolvering, hvor det legger vekt på likeverd og gjensidighet mellom partene. Når dette samarbeidet fungerer optimalt, blir foreldrene sett på som en engasjert og gjensidig partner (Udir, 2013). Thomas Nordahl (2000) bruker begrepet *partnerskap* i sin kartleggingsundersøkelse i samarbeid med Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (heretter forkortet NOVA);

«... skolen og hjemmet skal være likeverdige deltakere i barn og unges oppdragelse og læring. Begrepet partnerskap stiller visse krav til hvordan to parter bør samhandle. Gjensidig informasjon vil være helt påkrevet for partnerskap. De må ha kjennskap til hverandres verdier, interesser og handlemåter. Et partnerskap vil også innebære muligheter for drøftinger og diskusjoner om forhold som er vesentlig for hvordan partnere kan løse sine felles oppgaver. . . . Et partnerskap vil også innebære et felles ansvar» (Nordahl, Samarbeid mellom hjem og skole- en kartleggingsundersøkelse, 2000, s. 19)

I følge Christenson (Nordahl, 2009) vil tiltak som har et mål om å fremme økt foreldresamarbeid, legge vekt på hva læreren og foreldrene kan gjøre både hver for seg og sammen for å ta et felles ansvar for elevenes læring og utvikling. Læreplanverket for kunnskapsløftet (2006) (heretter forkortet LK06) understreker at det er foreldrenes hovedansvar å oppfostre sine egne barn, men at dette skal skje i samarbeid med skolen. Skolen skal bistå i barns utvikling, og trekke foreldrene med på det som skjer i skolen. Skolen skal være den parten som legger til rette for foreldresamarbeidet, da gjerne i form av hva samarbeidet skal handle om, og hva som kreves av begge parter.

2.3. Ressurs vs. Problemorientert skole

Ressurs- og problemorienterte skoler er ofte forbundet opp imot fremmedspråklige elever (Hauge, 2004). På bakgrunn av hva som kommer frem under intervjuet, kan man kunne trekke klare paralleller til nettopp disse skoletypene. I følge Hauge (2004) er en ressursorientert skole inkluderende og likeverdbasert, mens en problemorientert skole er assimilierende og marginaliserende. En ressursorientert skole velger å finne løsninger og tiltak som vil fungere best for alle medvirkende parter, mens en problemorientert skole vil kunne se utfordringer og problemer, fremfor å finne løsninger. Dette vil jeg konkretisere ytterligere i min drøfting, da med utgangspunkt i to spesifikke skoler som blir beskrevet i intervjuet.

3. METODE

Oppgaven er i hovedsak fokusert rundt en kvalitativ metode. Den kvalitative datainnsamlingen omhandler ord og tekst, som i denne oppgaven vil forekomme i form av intervju. Intervjuet ble gjennomført ustrukturert, hvor spørsmålsformuleringen ikke var nøyaktig nedtegnet på forhånd, men formulert i form av stikkord eller beskrivelse og brukt som et utgangspunkt i formuleringer av spørsmålene.

3.1. Metodevalg

Problemstillingen stiller spørsmål om hvordan et skole-hjem samarbeid påvirkes når det skal tilrettelegges for en elev med helt spesielle behov. Det beste alternativet er derfor å oppsøke dette i faglitteraturen, men også intervju en forelder om dette samarbeidet, for å ha en foreldres erfaringer, synspunkter og opplevelser. Innsamling av informasjon kan gjøres på mange måter, gjennom å se og lytte, gjennom å spørre og gjennom samtale, og blir av Postholm & Jacobsen (2013) benevnt som en datainnsamling. Intervjuer blir definert som en kvalitativ metode, og baseres på en induktiv tilnærming. Ved å bruke en kvalitativ metode vil man kunne få en større dybde i datainnsamlingen, mens den kvantitative metoden forskes mer i overflaten. Derimot er den kvantitative metode svært effektiv når det gjelder utspørring av mange personer om det samme, og dermed får den en bredere oversikt over hva mange enheter mener (ibid).

Ved valg av metode vil man måtte forholde seg til validitet (gyldighet) og reliabilitet (pålitelighet). Validitet omhandler hvor gyldig de innsamlede dataene er, og i hvilken grad man ut fra resultatene kan trekke gyldige slutninger. Reliabilitet vil ha fokus på pålitelighetsgrad målingene og datainnsamlingene har, og er forbundet med målesikkerhet (Postholm & Jacobsen, 2013).

3.2. Utvalg

Utvalget intervjuobjekter i denne oppgaven har bestått av en forelder til et barn i skolen, hvor barnet innehar spesielle behov. Historien informanten beskriver omhandler erfaringer fra to vidt forskjellige skoler der barnet har vært elev, og er svært omfattende med såpass stort inntrykk, at den i seg selv utgjorde nok materiale for å kunne belyse oppgavens problemstilling. Da man kan anta at det dessverre finnes lignende erfaringer fra andre foreldre, vil denne historien inneha stor overføringsverdi, og jeg tok derfor et bevisst valg i å la den få stå alene. Barnet til intervjuobjektet går per dags dato i 3.kl. Spørsmålene var ustrukturerte (vedlegg 1), hvor hensikten lå i det å forstå, fremfor å forklare det som utforskes. Informanten fikk på forhånd vite problemstillingen, og det overordnede temaet for denne oppgaven.

3.3. Intervju

Intervjumetoden jeg har valgt å anvende, er ansikt-til-ansikt. Det foregår ved at intervjuobjektet møter meg personlig for å gjennomføre intervjuet. Dette vil være til fordel da selve intervjuet kommer til å være ustrukturert, og det blir derfor enklere å innta en lyttende holdning, samtidig som undring eller spørsmål som måtte dukke opp underveis, vil hjelpe til å sortere informasjonen som kommer frem. En annen fordel vil også være at samtalen blir en mer åpen, og muligheten for oppfølgingsspørsmål er tilstede.

Jeg valgte en kvalitativ intervjuform, som både er åpen og ustrukturert (Postholm & Jacobsen, 2013). På den måten hadde jeg planlagt noen få spørsmål i forkant, med tilhørende stikkord for å lene meg på i intervjuet. Spørsmålene var formulert slik at de skulle være mest mulig åpne, og direkte rettet mot oppgavens interessefelt. Under intervjuet ble det ikke brukt båndopptaker, etter informantens ønske, derfor ble intervjuet skrevet ned etter hvert som samtalen pågikk. På forhånd ble det avklart at vi måtte ta korte pauser underveis i samtalen, slik at det mest essensielle ble skrevet ned. Jeg gjennomførte intervjuet hjemme hos meg selv, i en privat sfære der vi kunne snakke fritt. Den røde tråden gjennom intervjuet var informantens opplevelse av samarbeidet, og hvordan informanten opplevde dette på de to ulike skolene eleven var elev ved. Det ble en fin samtale hvor informanten snakket fritt og var åpen. Det ble lagt vekt på å følge opp informantens synspunkter, slik at det ble en samtale fremfor et standardisert intervju.

3.4. Analyse

Postholm & Jacobsen (2011) refererer til Gadamer som sier at analyse handler om å utvikle forståelse. Datainnsamlingen er blitt tolket ut ifra den teorien jeg har valgt for denne oppgaven, og

fungerer som «briller» for å tolke datamaterialet. Dette innebærer at teorien er den forståelsen eller kunnskapen jeg sitter med, og vil fungere som et filter for informasjonen jeg har tilegnet meg. Etter at intervjuet var ferdig, strukturerte jeg det innsamlede datamaterialet.

3.5. Ethiske betraktninger

I arbeidet med informanter bør man ta stilling til de etiske aspekterne man står ovenfor.

På bakgrunn av den sensitive informasjonen som kommer frem under intervjuet, er skolen og intervjuobjekt anonymisert av hensyn til alle involverte. Det er ikke til hensikt å henge ut noen av skolene, og det er viktig for meg å påpeke at det er informantens opplevelser og synspunkter som blir presentert. Det er ikke foretatt noe intervju med de involverte skolene, intervjuet og resultatene er derfor kun representert fra en side av saken.

4. TEORI

I teoridelen presenteres aktuell teori og forskning som er relevant for problemstillingen. Ordet «teori» kommer av det greske ordet *theoria*, direkte oversatt betyr det «betraktning». Andre betydninger ordet kan ha er; reflektere, gjennomtenke. Dette kan være til hjelp for å få en større forståelse til å undersøke problemstillingen i ulike perspektiver. Alle teorier må utfordres i lys av ny kunnskap (Manger, Lillejord, & Nordahl, 2009). Oppgaven tar utgangspunkt i opplæringsloven, i de paragrafer som omhandler skole- hjem samarbeid. Teoretisk pensum har blitt valgt ut i fra oppgavens interessefelt.

4.1. Fellesskapet

Lev Vygotsky (1896-1934) var en av de første psykologene som vektla mennesket som kulturvesen, og la grunnlaget for et sosiokulturelt læringssyn. Vygotsky mente at menneskets levekår påvirker ens tenkemåte, og at det er felles egenskaper i omgivelsene som gir mennesker måter å tenke og forstå hverandre på (Imsen, 2012). Fellesskapet handler om at ved å stå sammen kan man nå lengre enn ved å stå alene, og at de kollektive prosessene er viktige. Fellesskapet i et skole hjem samarbeid, handler derfor i stor grad om å jobbe sammen mot felles mål, hvor partene forstår og respekterer hverandre.

Vygotskys teori er en teori om barns kognitive utvikling og en teori om hvordan kultur og samfunn «tar bolig» i individet. Helt fra det er født, lever barnet i en sosial sammenheng hvor språk og kultur spiller en vesentlig rolle (Imsen, 2012, s. 39). Uten språket, vil man i liten grad kunne kommunisere med andre mennesker, og det vil være vanskelig å kunne ha en åpen dialog og imøtekomme andre mennesker, spesielt med tanke på et samarbeid.

«Det finnes også et annet viktig poeng i Vygotskys teori som har stor pedagogisk interesse. Fordi utviklingen løper fra det sosiale til det individuelle, er det slik at barnet er i stand til å utføre en handling i samspill med andre før det er i stand til å utføre den alene» (Imsen, 2012, s. 258).

Imsen refererer til «Den proksimale utviklingssone», som innebærer å kartlegge hva eleven kan klare alene, og hva eleven er i stand til å utføre når hjelpen er tilstede. Undervisningen skal derfor ikke være lagt på det nivået som eleven allerede behersker, men på et litt høyere nivå, slik at eleven må «strekke seg litt» (Imsen, 2012). «Den proksimale utviklingssone» vil i denne oppgaven sees i sammenheng med et skole hjem samarbeid, og i kapittel 6.1 vil man få en større forståelse av hvordan dette er anvendt sett i sammenheng av et skole hjem samarbeid.

4.2. Selvet

I et kapittel under drøftingsdelen vil jeg gå nærmere inn på Mead speilingsteori, og knytte denne opp imot funnene som er gjort i intervjuet. George Herbert Mead (1863- 1931) skisserte en teori der menneskets bevissthet oppstår gjennom interaksjon med andre mennesker, slik at «selvet» fremstår som et sosialt produkt, ved at vi observerer oss selv gjennom andre reaksjoner på våre handlinger (Imsen, 2012).

Mead mente at denne prosessen skjer gjennom tre trinn, og deler selvet opp i tre deler; Jeg, Meg og Den generaliserte andre. Mens Jeg er selvet vårt som responderer på omgivelsene, er Meg selvet vårt slik vi selv oppfatter det å være på bakgrunn av vår sosiale adferd og erfaringer. Den generaliserte andre er på sin side vår oppfatning av hvilke forventninger andre har til vår sosiale adferd. Den er derfor et element som påvirker og kontrollerer både Jeg og Meg ved å sette føringer for våre sosiale handlinger (Wikipedia, 2015).

Selvoppfatningen dannes gjennom et samspill mellom ytre reaksjoner fra andre og indre tanker om seg selv. Oppgaven vil gå nærmere inn på hvordan ytre påvirkning, ikke minst fra skolen, kan bidra til å forme oppfatningen av seg selv.

4.3. Forskning

I stortingsmelding nr. 18 *Læring og fellesskap*, hevdes det at forskning på hjem skole samarbeid ikke har vært åsted for noen mengder forskning. Til tross for dette viser ulike studier at foreldre stort sett er positive til skolen (Stortingsmelding nr. 18 2010-2011). Dette slår også Thomas Nordahl fast i sine undersøkelser om skole hjem samarbeid (Manger, Lillejord, & Nordahl, 2009).

4.3.1. Kartleggingsundersøkelser

Det er gjennomført en del forskning om ulike forhold ved samarbeidet mellom hjem og skole i Norge. Ofte omhandler forskningen undersøkelser knyttet til foreldrenes fornøydhet med og innstilling til samarbeidet med skolen. Videre er det enkelte undersøkelser som har hatt et sterkere fokus på skolens arbeid med å etablere et godt foreldresamarbeid. I følge NOVA rapporten (Nordahl, 2000) viser flere undersøkelser at foreldre er svært interessert i å støtte opp om skolen. Nordahl og Sørli (Nordahl, 2000) viser også til at den sosiale og personlige delen var viktig for foreldrene, derimot var foreldrene mindre fornøyd med den informasjonen de fikk om elevenes personlige og sosiale utvikling, enn om informasjonen vedrørende barnas skolefaglige utvikling. I Nordahl og Sørli (ibid) undersøkelser, uttrykket om lag 45% av foreldrene at de i liten grad blir trukket inn i diskusjoner om barnets faglige og sosiale utvikling.

4.3.2. Betingelser for samarbeidet

Davis (Nordahl, 2000; Davis, 1998) foretar i artikkelen «Looking back, looking ahead: reflections on lesson over twenty-five years» en oppsummering av disse årenes forskning og arbeid i forhold til samarbeidet mellom hjem og skole. Han påpeker at samarbeidet fungerer best om lærere får hjelp, støtte og opplæring i å drive samarbeid. I følge Davis (ibid) fungerer samarbeidet mellom hjem og skole best om det eksisterer tydelige tegn og symboler i skolen som ønsker foreldre velkommen, og påpeker videre at det bør etableres mange ulike muligheter og former for samarbeidet mellom hjemmet og skolen.

Skole hjem samarbeid vil alltid utøves med bedre kvalitet av profesjonelle som vet at det å utøve et faglig godt arbeid ovenfor barnet er et viktig element, enn av dem som ikke har denne kunnskapen (Drugli & Onsjøen, 2010). I studier har man funnet at et godt samarbeid mellom skole og hjem vil kunne føre til at foreldre får bedre forståelse av hva skolen forventer av dem, noe som vil gjøre foreldrene både tryggere i møte med lærerne og skolen som system. Videre vil en bedre innsikt i

skolen som system, og hva som foregår i skolen, føre til at foreldrene engasjerer seg mer i barnas skolefaglige aktiviteter (Drugli & Onsøyen; Riggs & Medina, 2005). Det er ikke alle foreldre som tror at deres aktivitet i barnas skolehverdag, er av betydning for barnets utvikling på skolen. Men når foreldre får kunnskap om dette, vil de også involvere seg mer (Drugli & Onsøyen; Georgiou, 1999). Derfor er det for foreldre viktig å etablere et godt forhold til skolen og dens ansatte, da dette vil komme barnets faglige utvikling til gode. Den profesjonelle bør være oppdatert på kunnskap om hvor viktig det er å samarbeide med foreldre, og at denne kunnskapen blir formidlet til foreldre.

4.4. Partnerskap

Begrepet partnerskap brukes om forholdet mellom foreldre og skolen. Thomas Nordahl og Davis (Nordahl, 2000; Davis 1998) bruker begge dette ordet i sine undersøkelser, for å påpeke at et skole hjem samarbeid ikke er en maktfordeling, men et partnerskap. Davis (ibid) vektlegger at begge parter skal ha beslutningsmyndighet, og at lærere må se på foreldre som partnere med felles målsetninger, og ikke som klienter. Thomas Nordahl påpeker i NOVA rapporten (Nordahl, Samarbeid mellom hjem og skole- en kartleggingsundersøkelse, 2000) at begrepet partnerskap stiller visse krav til hvordan to parter bør samhandle, og gjensidig informasjon vil være helt påkrevet innenfor et partnerskap. «Partnerskapet vil innebære muligheter for drøftinger og diskusjoner om forhold som er vesentlig for hvordan partnere kan løse sine felles oppgaver» (Nordahl, Samarbeid mellom hjem og skole- en kartleggingsundersøkelse, 2000, s. 19).

5. RESULTAT

Resultatene er delt inn i fire underkapitler. På bakgrunn av kompleksiteten vedrørende barnets situasjon, viser det første underkapitlet hva som må ligge til grunn for å forstå ulike utfordringer i barnets skolehverdag. Videre følger et kapittel om informantens erfaringer av samarbeidet med skole 1, et med informantens erfaringer av samarbeidet med skole 2, og til slutt et kapittel som omhandler hva som skiller skolene med tanke på samarbeidet.

5.1. Eleven

Det er på forhånd avklart med informanten at elevens ulike diagnoser og utfordringer vil bli fremlagt i oppgaven, for å kunne danne seg et bilde av de ulike utfordringene både informanten og eleven møter i hverdagen. Eleven startet et år senere på skolen, grunnet mye sykdom og epilepsi. Eleven er

født med Wolf-Hirschhorn syndrom, en genfeil som ligger på kromosom 4. Syndromet er så sjeldent at man i Norge vet veldig lite om dette. Eleven har i tillegg generalisert epilepsi, uspesifisert funksjonshemming, hypotoni og språkvansker. Ifølge informanten vil man ikke kunne se at eleven har syndromet, eller karakteristiske trekk på utsiden. Man må være spesialist, eller ha fått en dypere opplæring for å kjenne igjen de ulike trekkene. Videre fortelles det at når eleven var spedbarn ble informanten meddelt av leger at eleven aldri ville kunne gå, snakke, løpe eller generelt fungere på lik linje som andre barn. I dag kan vedkommende både gå, løpe, sykle, le og bruke et begrenset språk.

5.2. Skole 1

Når barnet nærmet seg skolestart, hadde informanten en del bekymring knyttet til om barnets skolehverdag ville kunne tilpasses barnets diagnoser og utfordringer. I forkant av oppstarten, forteller informanten at det var nedlagt en del innsats for å kunne legge til rette for skolestarten. Informanten forteller videre at spesialister fra Oslo kurset både skolen, helsepersonell og kommunen. Det ble også utdelt en del informasjon om hvordan skoledagene på best mulig måte skulle tilrettelegges for eleven, både med tanke på dags- og ukeplaner, medisinoopplæring, skoleskyss, generelle utfordringer samt elevens styrker. Under kursingen var informanten konstant til stedet for å kunne bistå med informasjonsarbeidet, og eventuelle avklaringer vedrørende elevens problematikk.

Informanten meddeler at det allerede etter 1. skoledag raskt ble avdekket at skolen ikke hadde prioritert behovet for tilrettelegging av elevens spesielle behov. Ingen av skolens ansatte hadde kunnskap om at eleven gikk på medisin, eller trengte ekstra tilsyn i skolehverdagen. Det var heller ikke blitt ordnet med transport til og fra skolen. Til tross for dette, ble det forventet med å kontakte skolen, da informanten antok at skolen trengte litt mer tid for å legge til rette skolehverdagen for eleven. Men da informanten fant eleven vandrende alene i russtrafikken etter skoletid, måtte skolen kontaktes. Informanten kontaktet rektor angående manglende tilpassing av elevens skolehverdag, og stilte spørsmål om hvorfor ingen av de ansatte ikke var klar over elevens diagnoser og medisiner. Informanten fikk tydelig beskjed om at rektor ikke kunne pålegge de ansatte å gi eleven medisin, dette var et foreldreansvar, slik at informanten selv var nødt til å ta seg fri fra jobb, for å komme på skolen og gi eleven medisin. Videre kom det frem at hverken assistent eller spesialpedagog hadde fått informasjon om at eleven ikke skulle følge ordinær opplæring, men ha et tilrettelagt undervisningsforløp. Skolen hadde også fått en stor eske med hjelpemidler som eleven skulle bruke i skolesammenheng, men denne var satt bort på et lager, med begrunnelse av at rektor ikke kunne bruke ekstra ressurser på å lære opp de ansatte.

Informanten forteller at skolen og hjemmet ikke hadde noen form for relasjon eller partnerskap gjennom elevens første, og eneste, år ved skolen. Det oppleves at skolen heller valgte å unngå informanten, enn å ta kontakt for å ta opp ulike hendelser og utfordringer, da det virket problematisk og ressurskrevende for skolen å skulle ta kontakt med hjemmet. Det ble gjort ulike tiltak for å prøve å gjenopprette samarbeidet, blant annet med en tredje part som meklet for å bygge opp relasjonen. Under meklingen ble det lagt vekt på hva partene forventet av hverandre, og hvilke mål de skulle sette sammen i fellesskap. Meklingen og de ulike tiltakene var til ingen nytte, da informanten forklarer at dette gjorde vondt verre. Rektor begynte i en mye større grad å motarbeide de få tiltakene som ble satt inn for å bedre hjem-skole relasjonen, men også tiltak som angikk eleven.

5.3. Skole 2

I løpet av sommerferien (mellom 1. og 2. klasse) valgte informanten å flytte til en annen region innenfor kommunen, og på den måten fikk eleven byttet skolekrets. Informanten forteller at i forkant av flyttingen, ble det ringt rundt til de ulike skolene innenfor kommunen, for å finne det beste alternativet for elevens behov. Da valget på skole var avgjort, ble det brukt mye tid sammen med rektor på den nye skolen, for å gi opplæring og tilrettelegging for skolestart. På grunn av at dette forekom under sommerferien, var det ikke fra informantens side forventet at alt skulle være avklart til oppstart. Derimot utlyste rektoren raskt to stillinger hvorav en som assistent og en som spesialpedagog, øremerket eleven, og rektoren var svært imøtekommende både ovenfor informantens ønsker og elevens behov.

Informanten forteller at rektor i løpet av sommeren leste seg opp på alt av skriv om eleven, og ofte ringte til informanten hvis det dukket opp spørsmål angående eleven, eller hadde behov for underskrifter fra informanten. Da dagen for oppstart ankom, hadde rektor klart å få alt i stand alt til skolestart, med både eget grupperom, riktig opplæring av ansatte, transport, egen assistent og tilpasset undervisning. Eleven fikk en assistent som hadde kompetanse innen tegn-til-tale, og en spesialpedagog som hadde alt av dags- og ukeplaner ferdig, samt klare mål som eleven skulle nå.

Informanten forteller at fra dag en til per dags dato innehar skolen og hjemmet har en god relasjon, og veien for å ta kontakt med hverandre er kort, og informanten opplever seg hørt og tatt på alvor. Informanten forteller videre at hjemmet og skolen ofte snakker med hverandre både over telefon og i personlige møter.

5.4. Forskjeller ved samarbeidet

I følge informanten skal man lete lenge etter å finne så to store motsetninger. På den ene siden har man en skole hvor man føler seg oversett og motarbeidet, på den andre siden en skole som møter elevens behov og en samarbeidsvillig innstilling.

Ved spørsmål fra intervjuer om hva informanten mente var den største forskjellen mellom de ulike skolene, forteller informanten at det måtte være rektorene. Rektor ved skole 1 overlot i stor grad ansvarsoppgaver til de ansatte, og hadde dårlig evne til å samarbeide med foreldre og ansatte. Skole 1 hadde, ifølge informanten, et anspent arbeidsmiljø, og et høyt sykefravær. Informanten opplevde også at Rektor ved skole 1 satte «standarden» for hvordan skolen valgte å imøtekomme hjemmet, og at dette også påvirket relasjonene kontaktlærere bygget med hjemmene. Rektor ved skole 2 fremsto som en som virkelig brenner for elevenes beste, ved å inneha et genuint ønske om å ha gode relasjoner med hjemmene, noe som også kommer til uttrykk ved rektors væremåte. Informanten forteller videre at de ansatte ved skolen ønsker å ivareta elevens behov, og stiller seg åpen for foreldresamarbeid og foreldreinvolvering.

Etter å ha byttet over til skole 2, ble det observert store forandringer, med positivt fortegn, hos eleven, der eleven begynte å glede seg til skolen, språket utviklet seg, og eleven begynte å mestre mer i hverdagen. Eleven ble komfortabel i sosiale sammenhenger, og gjorde store faglige fremskritt. Informanten forteller at man kunne se en annen glimt i øyet hos eleven.

6. DRØFTING

Dette kapitlet vil inneholde drøftinger av informantens opplevelser og erfaringer ut fra relevant teori, og vil bli delt inn i fire hoveddeler. Informantens svar kommenteres ut fra teorien som har blitt presentert i teorikapitlet.

6.1. Den proksimale samarbeidssonen

Davis (Nordahl, 2000; Davis, 1999) påpeker at samarbeidet fungerer best om lærere får hjelp, støtte og opplæring i å drive samarbeid. Hjelpen, støtten og opplæringen bør derfor komme i hovedsak fra rektor, som på den måten vil kunne fungere som en tydelig leder og vise vei mot et samarbeid med hjemmet. Informanten forklarer at det var rektorenes holdninger til å møte hjemmet, som var den største forskjellen mellom skolene.

«Jeg følte at rektor ved skole 1 så på foreldre som et forstyrrende element» (sitat informant).

Informanten opplevde at samarbeidet med elevens kontaktlærer ble vanskeliggjort, på bakgrunn av at de ansatte virket preget av rektors holdninger. Nordahl (Nordahl, 2009; Nordahl, 1997) mente at rektors rolle som god relasjonsbygger er særdeles viktig for samarbeidet mellom hjem- skole, fordi samarbeidet vil være preget av de innstillinger, holdninger og prioriteringer ved den enkelte skole.

Vygotskys tanker om et fellesskap hvor man sammen jobber for å nå lengst, virket i liten grad gjeldende hos skole 1, hvor informanten opplevde samarbeidet mellom kollegiet som havarert, hvor det videre smittet over på skole-hjem samarbeidet. Man kan derfor lett anta at det i dag kanskje blir lagt for mye vekt på læreren og hjemmet alene, enn helheten av et fungerende skolesystem.

I følge Vygotsky vil man nå lengre ved å jobbe sammen i et fellesskap mot felles mål (Imsen, 2012). Man kan etter min mening dra paralleller med «den proksimale utviklingssonen» (bilde 1, vedlegg 2), som er en modell som viser til elevens muligheter til utvikling både ved hjelp av andre og på egen hånd. Modellen viser eleven i sentrum, med en grense for hva eleven kan klare alene, og med en grense lengre ut for hva eleven kan klare med hjelp. Området mellom hva eleven klarer alene, og hva eleven klarer med hjelp, kalles «den proksimale utviklingssonen». I denne sonen blir den voksne en slags medierende hjelper ovenfor eleven ved å bidra til å forklare eller vise hvordan det skal gjøres (Imsen, 2012).

Denne modellen kan overføres til skole-hjem samarbeid, der man bytter ut eleven i sentrum med hjemmet. Erstatte grensen for hva eleven kan klare alene, med hva hjemmet og læreren kan klare sammen, og i den ytterste grensen med hva hjemmet og læreren klarer ved hjelp, støtte og opplæring fra ledelsen på skolen (bilde 2, vedlegg 2). Ledelsen blir på den måten en medierende hjelper for samarbeidet, som signaliserer at skolen tar samarbeidet på alvor, ved å vise interesse og bistår både hjem og lærer i samarbeidet. Ut fra den nye modellen, kan man tydelig se at et samarbeid er avhengig av at både hjemmet, læreren og ledelsen på skolen jobber sammen, for i fellesskap kunne nå lengst, derav betegnelsen «proksimal samarbeidssone». For hvordan skal hjemmet klare å bygge et partnerskap med læreren, hvis læreren ikke ønsker dette? Vil et samarbeid fungere ved at lærer stiller opp for å bygge relasjoner, uten et deltagende hjem? Og vil et hjem-skole samarbeid utvikle seg uten utfordringer, støtte og veiledning fra ledelsen? Utdanningsdirektoratet mener at et skole- hjem samarbeid er et overordnet begrep som beskriver forholdet mellom skole og hjem som en gjensidig relasjon mellom partene, som bygger på gjensidig informasjon og respekt, og

er avgjørende for elevens vekst utvikling og læringsutbytte (Udir, 2006). Derfor er man avhengige av at alle medvirkende parter engasjerer seg, som kan forekomme ved at man innehar et deltagende hjem, støtte og veiledning fra ledelsen, samt et reelt ønske om et partnerskap fra læreren.

6.2. Speil, speil på veggen der, hvem er jeg i verden her?

«En viktig del av skolens oppgave er å utvikle eleven som person, både kunnskapsmessig, moralsk, følelsesmessig, skapende og sosialt. Skolen har en identitetsskapende funksjon i den forstand at den skal støtte opp under elevens allsidige utvikling på en positiv måte, og utvikle elevens etiske, sosiale og kulturelle kompetanse. Det vil si at skolen skal medvirke til en allsidig personlighetsutvikling hos eleven. Skolen skal gjøre mer enn å formidle kunnskaper. Den skal utvikle både «hode, hjerte og hender», og gi eleven et godt grunnlag for videre utvikling og opplæring. Skolen må ha omsorg for hele eleven» (Imsen, 2012, s. 413).

Meads speilingsteori beskriver hvordan vi observerer oss selv gjennom andres reaksjoner på våre handlinger. Dette forekommer ved at individet utfører en handling som en annen person vurderer, og dermed gir en reaksjon på. Videre vil individet deretter handle utfra reaksjonen. På grunnlag av andres reaksjoner på oss selv, lever vi oss derfor inn i hvordan andre vurderer oss. Det vil danne basis for vår objektive selvoppfatning, der vi speiler oss i andre reaksjoner på oss selv, men hvor ikke «alle andre» innehar like mye betydning. For at den andres vurdering skal angå ens selvilde må det være en person som er av personlig betydning (Imsen, 2012). Mennesker som jobber i skolen har ofte personlig betydning både for foreldre og elev. Foreldre stoler på at deres barn blir tatt hånd om, og at skolen gjør sitt ytterste for at eleven skal trives og oppleve mestring.

«Når skolen ikke gjorde jobben sin, ved å tilrettelegge som de opprinnelig skulle gjøre, følte jeg at de hadde stemplet mitt barn ... Barnet kom jo ikke til å oppnå noe uansett, så hvorfor skulle skolen legge ned tid, arbeid og ressurser i barnet?» (Sitat informant).

Enkelte elever kan føle at de får negative merkelapper og kan føle seg som avvikere. Imsen (2012) forklarer at dette ikke er en direkte konsekvens av elevenes prestasjoner, men på grunn av det negative budskapet skolen lar falle over disse elevene. En slik negativ stemping kan gå utover selvoppfatningen, og vil derfor være med på å innskrenke elevens mulighet til å endre seg (ibid). Sett ut fra Meads speilingsteori, speilet informantens barn seg på skolens reaksjoner. Det virket som at

skole 1 lot barnet tro det ikke var verdt å legge ned noen innsats i, og at barnet ikke kom til å ha noen form for utviklingskurve. Informanten forteller at barnets selvoppfatning ikke stemte overens med virkeligheten, ved at eleven følte lite mestring i skolen, både faglig og sosialt. Dette kan sies å være bundet opp i manglende tilpasning i skolehverdagen, og på den måten blir eleven blir stående utenfor. Eleven kan derfor forstås å ha speilet seg i reaksjoner (og handlinger) fra de ansatte ved skolen, ved å innhentet en oppfatning av at skole ikke er en arena hvor eleven vil oppleve mestring og utvikling.

«Dessverre har skolen sviktet både meg som foreldre, og mitt barn i skolen. Det å skulle inneha en relasjon med en skole, og for øvrig en lite engasjert lærer, er nok vanskelig for meg, da jeg i stor grad føler meg motarbeidet av rektor, og de øvrige ansatte ved skolen» (sitat fra informant).

I Opplæringsloven §1-3. er det forankret at *«Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven . . .»*, Imsen (2012) påpeker også at skolen oppgave er å utvikle elevene personlig og kunnskapsmessig, *«skolen må ha omsorg for hele eleven»*.

Samarbeidet med skole 1 viste seg å ha en stor påvirkning på elevens utvikling og læring, noe som kom godt til syne ved bytte av skole. Informanten forteller om store forandringer da eleven flyttet over til skole 2, ved at eleven begynte å glede seg til å gå på skolen og jobbe med lekser. Skole 2 viste ovenfor eleven et genuint ønske om å tilrettelegge skolehverdagen. Ansatte ønsket at eleven skulle trives, og jobbet mye med å danne gode relasjoner med eleven og informanten. I følge Drugli og Onsøyen (2010) utøves samarbeidet av bedre kvalitet av profesjonelle som vet at dette er et viktig element i det å utøve et faglig godt arbeid ovenfor eleven. Synligheten av dette kom i form av at eleven fikk et bedre språk, sluttet med bleier, fikk faglig fremgang og ble tryggere i sosiale sammenhenger. Dette kan også forstås med at eleven har speilet seg i de ansattes reaksjoner på egen væremåte og handlinger, og funnet ut at

«Skole er en arena hvor barnet har forstått at det vil oppleve mestring og læring» (Sitat informant).

Etter skolebyttet opplever informanten at elevens selvoppfatning stemmer bedre med virkeligheten, og at eleven har opplevd at det å være annerledes ikke nødvendigvis trenger å være noe negativt,

«Tvert imot er det fantastisk at det finnes forskjeller ute i verden» (sitat informant).

6.3.   **Forskning**

Thomas Nordahl (2000) fant i sin undersøkelse at enkelte foresatte gir uttrykk for å ikke bli ivaretatt og tatt på alvor når de kontakter skolen. En slik situasjon opplevde også informanten da det oppstod ulike problemer rundt barnets skolesituasjon ved skole 1.

Davis (Nordahl, 2000; Davis, 1999) oppsummerer i hans artikkel at samarbeidet fungerer best om lærere får hjelp, støtte og opplæring i å drive samarbeid. Videre i artikkelen står det at skolen må ha tydelige tegn og symboler som ønsker foreldre velkommen (ibid).

6.3.1.   **Samlivsbrudd i partnerskapet?**

«... skolen og hjemmet skal være likeverdige deltakere i barn og unges oppdragelse og læring. Begrepet partnerskap stiller visse krav til hvordan to parter bør samhandle. Gjensidig informasjon vil være helt påkrevet for partnerskap. De må ha kjennskap til hverandres verdier, interesser og handlemåter. Et partnerskap vil også innebære muligheter for drøftinger og diskusjoner om forhold som er vesentlig for hvordan partnere kan løse sine felles oppgaver. . . . Et partnerskap vil også innebære et felles ansvar» (Nordahl, 2000, s. 19).

Nordahl (2000) påpeker at et partnerskap skal være to likeverdige deltakere, og at partene bør samhandle. Derfor vil en skole som ikke vektlegger samarbeide kunne oppleve et samlivsbrudd med hjemmet. Ved å ha et felles ansvar, kan man derfor i fellesskap løse oppgaver.

6.4.   **Ressurs vs. Problementorert skole**

De to skolene som kommer til uttrykk gjennom intervjuet, oppleves å være to vidt forskjellige skoler. Skole 1 virker til å ha problemer med relasjonsbygging med hjemmet, der informanten føler seg sviktet. Det forekommer at skolen fremfor å finne løsninger for å bedre samarbeidet, beveger seg i motsatt retning, ved å unngå kontakt med hjemmet.

«Ofte opplevde jeg at ansatte ved skolen snudde i døren da de så meg komme, noe som gjorde at jeg følte de bevisst prøvde å unngå å møte meg» (sitat informant).

Skulle man knytte en parallell til denne skolen, vil nok være en problemorientert skole være passende, som ifølge Hauge (2004) kan beskrives som en assimilierende og marginaliserende skole, hvor det skjedde lite eller ingenting for å tilpasse den ordinære virksomheten til eleven.

Kontrasten til en slik problemorienterte skole, er en ressursorientert skole hvor man ønsker å legge til rette for likeverd og et inkluderende fellesskap (Hauge, 2004). Skole 2 ønsker å inkludere eleven i fellesskapet i klassen, men også legge til rette for en tilpasset skolehverdag og vil på den måten falle godt under en ressursorientert skole. Intervjuet med informanten bekrefter dette ved å fortelle at ved skole 2, opplevde informanten og eleven seg velkomne, både av rektor og de øvrige ansatte. Videre sørget denne skolen på et tidlig stadium at skoledagen var tilpasset elevens nivå, og satte mål eleven skulle strekke seg etter.

Vygotsky mente at i et fellesskap, vil man nå lengre om man jobber sammen mot felles mål, hvor dette kan sies å både gjelde samarbeidet i kollegiet, samt i et skole-hjem samarbeid. Har man felles mål og sammen finner løsninger for å nå de ulike målene, vil man kunne nå lengre sammen, enn alene. Dette vektlegger også Thomas Nordahl (2009), ved at han beskriver hvordan partnerskapet kan stille krav til samhandlingen mellom partene.

7. AVSLUTNING

I denne oppgaven har jeg tatt for meg ulike deler av et skole- hjem samarbeid. Oppgaven har tatt utgangspunkt i relevant teori, og informasjon fra intervjuobjektet. Etter å ha plassert den tilegnede teorien opp mot intervjuet, har jeg fått et innblikk i hvordan et skole- hjem samarbeid kan utøves, og sett virkningene av hva som kan skje ved å overse viktigheten av et slikt samarbeid. Intervjuet med informanten har i hvor stor grad gitt god innsikt i hvordan et skole- hjem samarbeid kan påvirke elevens læringsmiljø og utviklingskurve.

Det som i utgangspunktet var å finne konkrete svar, og trekke tydelige slutninger rundt problemstillingen, ble underveis i skrivingen rettet mer mot det å belyse tematikken rundt et godt samarbeid. Det ble i større grad rettet mot skolen som helhet, ledelse og ansatte, enn på selve læreren. Dette tror jeg kommer av at intervjuet i stor grad omhandlet hvordan rektorene valgte å imøtekomme hjemmet. Jeg oppdaget tidlig under intervjuet at jeg ble påvirket av den informasjonen som ble gitt, gjennom å få dele innsynet av en families opplevelser av to helt ulike skoler, slik at nøytralitet ble utfordrende. Etter beste evne har jeg etterstrebet å beholde min nøytrale part som

profesjonell, og videre valgt å anvende teorien som «briller» for å tolke de to ulike skolenes samarbeidsevne.

Problematikken vedrørende å tydelig kunne trekke en slutning rundt problemstillingen, beror seg på det datasamlingen viser til. Etter å ha gjennomført intervjuet, satt jeg igjen med mange tanker rundt hva et samarbeid *egentlig* handler om. Handlet det om hvor mange telefonsamtaler, møter og brev hjemmet og skolen sendte seg imellom, eller handlet det i bunn og grunn om de personlige kvalifikasjonene? Hva som kreves av en lærers (og rektors) personlige egenskaper viser seg å være problematisk å finne gode teoretiske beskrivelser på. Derimot kan man lettere finne litteratur vedrørende hvordan et skole- hjem samarbeid skal fungere. Hvordan lærere velger å praktisere et skole- hjem samarbeid ut ifra personlige kvaliteter kan derfor ikke uten videre fastslås, da alle relasjoner er unike basert på at en relasjoner kan ha ulik dynamikk, og består av ulike mennesker med ulike behov, tanker og forutsetninger. Det er derfor ikke mulig å fastsette generelt hva samarbeidet handler om, da det er individuelt og fra relasjon til relasjon.

På forhånd antok jeg at det ville finnes ulike «punkter» om hva man skal/ikke skal gjøre i et samarbeid med hjemmet, men oppdaget raskt at det største fokuset ikke lå i hva som er «teoretisk» riktig å gjøre, men hvordan *jeg* som person ønsker å møte de ulike hjemmene.

Selv om en endelig slutning rundt problemstillingen ikke kan trekkes, må det legges til at jeg har lært mye om et tema jeg i utgangspunktet manglet både erfaring og kunnskap om. Ved å få et innblikk i hvordan man på best mulig måte kan samarbeidet med hjemmet, for å legge til rette for en elev med helt spesielle behov. Hvordan et skole hjem samarbeid blir praktisert definerer mye av hvordan man som lærer fremstår, og hva man ønsker å oppnå ved et slik samarbeid. Derfor er det viktig med en kontinuerlig refleksjon på hvilken praksis man ønsker å stå for, og hva man ønsker å oppnå gjennom et samarbeid med hjemmet. Mitt ønske for min fremtidige lærerrolle er at jeg drar nytte av de erfaringer jeg har gjort underveis i denne oppgaven, og hva som kan skje hvis jeg velger å overse viktigheten av et slikt samarbeid. Jeg har sett at et godt skole- hjem samarbeid bygges ved at *jeg* som lærer ønsker å ha en god relasjon med hjemmet. Om skolekulturen ikke skulle tilsi dette vil det smitte fra ledelse og nedover, noe som kan gjøre samarbeidet utfordrende. Det er viktig at skolen har et felles mål om å ha et godt skole-hjem samarbeid.

8. REFERANSER

Drugli, M. B., & Onsjøien, R. (2010). *Vanskelige foreldresamtaler - Gode dialoger*. Latvia: Cappelen damm.

Hauge, A.-M. (2004). *Den felleskulturelle skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Imsen, I. (2012). *Elevens verden*. universitetsforlaget.

Manger, T., Lillejord, S., & Nordahl, T. (2009). *Livet i skolen 1: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap*. Bergen: Fagbokforlaget.

Nordahl, T. (2000). *Samarbeid mellom hjem og skole- en kartleggingsundersøkelse*. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Nordahl, T. (2009). *Hjem og skole, Hvordan skape et bedre samarbeid?* Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M., & Jacobsen, D. (2013). *Læreren med forskerblikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.

Lovdata.no. (2005, juni 17). Hentet fra Lovdata: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_6#KAPITTEL_6 (hentet 22.05.14)

regjeringen.no. (1997-98). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/stmeld-nr-14-1997-98-/id191428/?docId=STM199719980014000DDDEPIS&ch=1&q=skole%20hjem%20samarbeid&redir=true&ref=search&term=skole%20hjem%20samarbeid> (hentet 03.02.15)

Udir. (2006, juni). Hentet fra Utdanningsdirektoratet: <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Samarbeid-med-heimen/?read=1> (hentet 23.04.15)

Udir. (2013, mars 25). Hentet fra Utdanningsdirektoratet: <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Bedre-laringsmiljo/Hjem-skole-samarbeid/Samarbeidet-mellom-hjem-og-skole/?depth=0&read=1> (hentet 23.04.15)

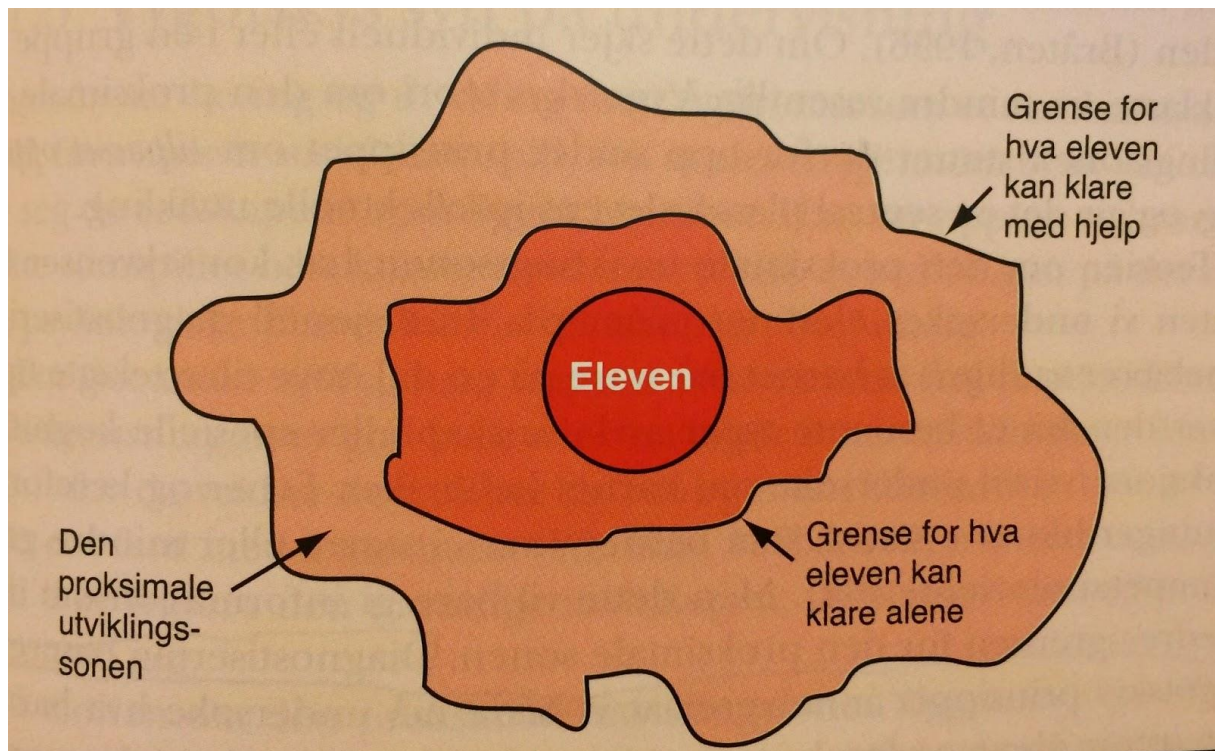
wikipedia. (2014, juli 19). Hentet fra Wikipedia: http://no.wikipedia.org/wiki/Lev_Vygotskij (hentet 14.03.15).

VEDLEGG 1

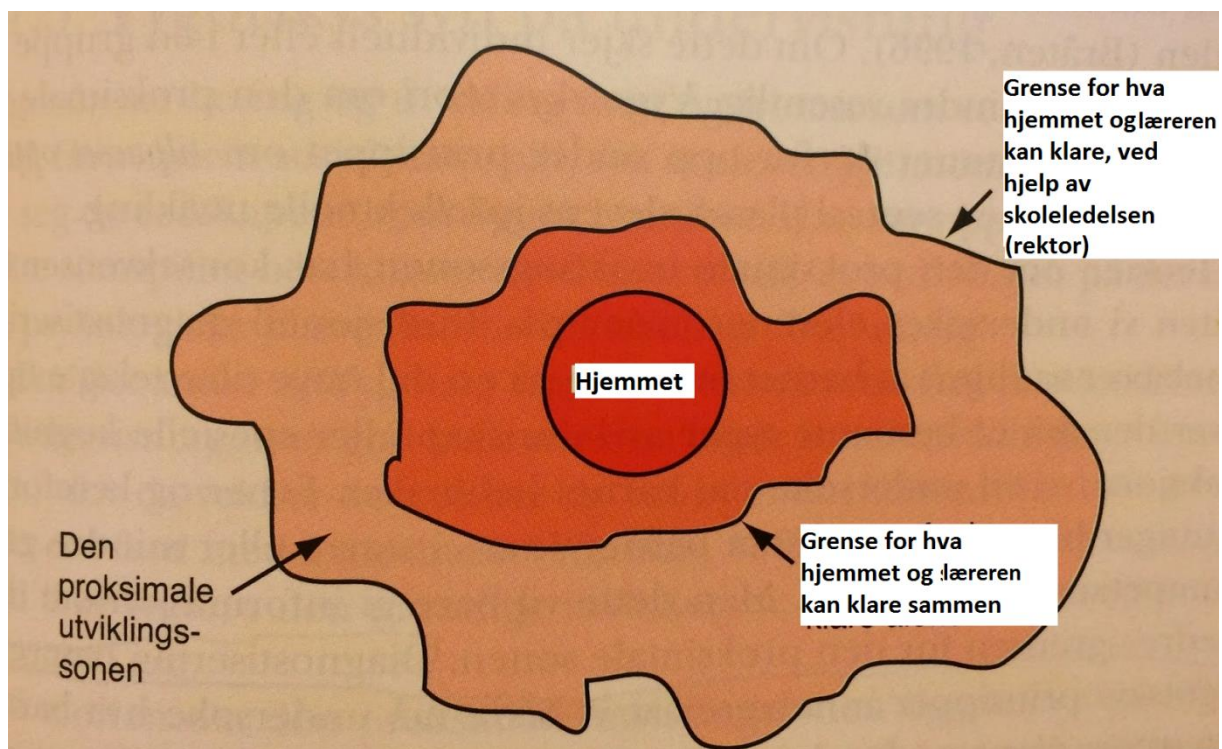
Ustrukturerte spørsmål/stikkord til intervjuet. De oppfølgingsspørsmål som eventuelt forekom under intervjuet er ikke oppført her. Spørsmålene som er listet opp var i hovedsak for å danne et bilde av barnet, og finne ut hvordan samarbeidet mellom skolene var. Spørsmål og stikkord var kun som en veiledning til meg selv under intervjuet.

1. Fortell litt om ditt barn?
  - Alder, klassetrinn, dagliglivet, evt. utfordringer, relasjoner.
2. Skole 1.
  - Tilrettelagt, informasjon, samarbeidet, skoleledelsen
3. Skole 2
  - Tilrettelagt, Informasjon, samarbeidet, skoleledelsen
4. Hva er den største forskjellen (du som mor) opplever rundt samarbeidet mellom skolene?
  - Hva kan være grunner til dette

VEDLEGG 2

BILDE 1: «Den proksimale utviklingszone» hentet fra Imsen, 2000. s.259.

BILDE 2: «Den proksimale samarbeidssone» Redigert av Forfatter, Sonja Lund.